

Українська мова за професійним спрямуванням

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>Для всіх</i>
Спеціальність	<i>Для всіх</i>
Освітня програма	<i>Для всіх</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, осінній / весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>60 год/2 кредити ЄКТС; лекції - 6 год.; практичні заняття – 2 год.; самостійна робота – 52 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/МКР</i>
Розклад занять	<i>щотижня: https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: доц., канд. філол. наук, Кривенко Сергій Миколайович kryvenko.sergiy@iil.kpi.ua
Розміщення курсу	http://moodle.ipo.kpi.ua/moodle/course/view.php?id=1305

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- застосовувати знання державної та іноземних мов з метою забезпечення ефективності професійної комунікації підвищувати рівень академічної культури;
- використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності працювати з фаховими текстами;
- критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;

- діяти на основі законодавчої та нормативно-правової бази України та вимог відповідних

стандартів, у тому числі міжнародних в галузі інформаційної та /або кібербезпеки;

- усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання :

- основних етапів формування, становлення і розвитку української мови;
- особливостей жанрів наукового стилю сучасної української літературної мови;
- основних норм сучасної української літературної мови;
- основних понять та фундаментальних цінностей академічної доброчесності, її впливу на академічну культуру та якість освіти;
- джерел наукової інформації та методики інформаційного пошуку;
- законів та основних засобів спілкування;
- вимог до написання та оформлення академічних текстів;
- правил оформлення посилань і цитувань в академічних роботах.

Зокрема, вивчення освітнього компонента передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених освітньою програмою «Інжиніринг зварювання, лазерних та споріднених технологій», яка розроблена з урахуванням Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 13 – Механічна інженерія, спеціальність 131 – Прикладна механіка. Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 865.

Загальні компетентності:

ЗК 7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Результати вивчення освітнього компонента деталізують такі програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою «Інжиніринг зварювання, лазерних та споріднених технологій»:

РН 16 Вільно спілкуватися з професійних питань усно і письмово державною та іноземною мовою, включаючи знання спеціальної термінології та навички міжособистісного спілкування.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» разом з дисциплінами «Історія науки і техніки» та «Іноземна мова» формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього фахівця.

Дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» ґрунтується на здобутих під час навчання у середній загальноосвітній школі базових знаннях із сучасної української літературної мови.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Формування української національної мови. Законодавчі основи функціонування української мови.

Тема 1. Мова як суспільне явище. Державна мова – мова професійного спілкування

Тема 2. Основи культури української мови.

Тема 3. Мовні особливості функціональних стилів.

Тема 4. Науковий стиль у стильовій системі української мови. Предмет та основні категорії термінознавства.

Розділ 2. Академічна доброчесність та основи академічного письма

Тема 1. Академічна культура, академічна доброчесність.

Тема 2. Мистецтво написання академічних текстів. Технології й методики організації академічного письма.

Розділ 3. Універсальні величини усного спілкування.

Тема 1. Спілкування як інструмент професійної діяльності

Тема 2. Риторика і мистецтво презентації.

Тема 3. Культура усного фахового спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_zh_p.pdf

Додаткова

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова» [Електронний ресурс]. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://drive.google.com/file/d/0BypGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view>
2. Рижко Олена Миколаївна. Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія / Рижко Олена Миколаївна. - К: Паливода А.В.. - 2017. - 388 с. http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko_Olena/Plahiat_u_sotsialnokomunikatsiinomu_vym_iri_pochatku_KhKhI_stolittia_pryroda_iavyscha_ta_istoriia_bor.pdf
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (Законодавство України)
4. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pd> (Український правопис)
5. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)

6. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал)
7. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm (Електронні версії словників термінографічної серії СловоСвіт)
8. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)

Література знаходиться у Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського/ у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського/ на кафедрі УМЛК/ у системі «Електронний КАМПУС».

Навчальний контент

1. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Програмою навчальної дисципліни передбачено проведення лекційних та практичних занять

Лекційні заняття

№ з / п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, завдання на СРС з посиланням на літературу)
1	Лекція 1. Предмет та завдання курсу, його наукові основи. Мова як суспільне явище. Законодавчі основи функціонування української мови. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019 р.). Мовна політика в Україні. Функції мови. СРС 1. Мова і суспільство. 2. Територіальна і статистична характеристика української мови. 3. Історичне походження сучасної української літературної мови. 4. Назвати форми у яких існує мова. 5. Спільні риси писемного та усного мовлення. 6. Дати характеристику специфічним рисам писемного мовлення. 7. Назвати найважливіші функції мови. 8. Схарактеризувати типи літературних норм. 9. Дати характеристику орфоепічним нормам 10. Дати визначення поняттю евфонія. 11. Дати характеристику акцентуаційним нормам української мови. 12. Пояснити, що регламентують орфографічні та пунктуаційні норми. 13. Назвати основні способи словотворення. 14. Схарактеризувати способи подолання суржику в мові. Література: 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С. 265-299; 317-349; 361-381. Реж. доступу: https://pidru4niki.com/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesiyim_sp%20ryamuvannyam_-_shevchuk_sv 2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019. доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19

2	Лекція 2. Мистецтво написання академічного письма. Наукова публікація як засіб фіксації та оприлюднення наукового результату. Підготовка й написання наукового тексту. Структурно-змістові особливості навчально-наукового твору. Міжнародні стилі оформлення списку наукових публікацій СРС 1. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. 2. Оформлювання титульної сторінки наукової роботи. 3. Основи редагування наукових текстів. 4. Наукове знання як специфічний зміст наукового тексту. 5. Інформативність, членованість, зв'язність, лінійна послідовність, цілісність, перспекція, модальність, завершеність як основні категорійні ознаки академічного тексту. 6. Назвати основні властивості наукового знання. 7. Особливості моделювання наукового знання. 8. Назвати стадії створення академічного тексту. 9. Цілісно-композиційне мислення автора тексту. 10. Охарактеризувати функціонально-сміслові форми академічного тексту Література: 1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова» [Електронний ресурс]. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с. Режим доступу до ресурсу: https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view 2. Рижко Олена Миколаївна. Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія / Рижко Олена Миколаївна. - К: Паливода А.В.. - 2017. - 388 с. http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko_Olena/Plahiat_u_sotsialnokomunikatsiinomu_vymiri_pochatku_KhKhI_stolittia_pryroda_iavyscha_ta_istoriia_bor.pdf
3.	Лекція 3. Риторика і мистецтво презентації. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Мистецтво аргументації. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Прийоми впливу на слухачів. Види публічного мовлення. СРС 1. Етапи історії розвитку риторики. 2. Видатні оратори світової та української культури. 3. Статус сучасної риторики. 4. Паралінгвістичні засоби: жести, міміка, поза. 5. Охарактеризувати культуру сприймання публічного виступу. 6. Назвати види запитань.

	7.Схарактеризувати презентацію як різновид публічного мовлення. 8.Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Література: 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – С.178-196.Реж. доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_z_profesiynim_spryamuvannyam_-_shevchuk_sv
--	--

Практичні заняття

Основні завдання циклу практичних занять – закріпити теоретичний матеріал, засвоєний у ході лекційної частини курсу; навчити студентів узагальнювати набуті знання для вирішення конкретних завдань (комунікативних, евристичних, креативних); виробити навички професійної етики.

№ з/п	Назва теми заняття
1	Практичне заняття 1. Структурно-змістові особливості академічного письма. Побудова навчально-наукового твору. Чинні стандарти і правила оформлення посилань і цитувань в освітніх наукових роботах. Підвищення рейтингу. Залік

2. Самостійна робота студента/аспіранта

Самостійна робота студента (52 год.) передбачає підготовку здобувача освіти до аудиторних занять, самостійне опрацювання тем, наведених у таблиці (42 год.), підготовку до модульної контрольної роботи (4 год.) та заліку (6 год.).

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, завдання на СРС з посиланням на літературу)
1	Тема 1. Мова як суспільне явище. Державна мова – мова професійного спілкування СРС 1. Мова і суспільство. 2. Територіальна і статистична характеристика української мови. 3. Історичне походження сучасної української літературної мови. 4. Назвати форми у яких існує мова. 5. Спільні риси писемного та усного мовлення. 6. Дати характеристику специфічним рисам писемного мовлення. 7. Назвати найважливіші функції мови. 8. Схарактеризувати типи літературних норм. 9. Дати характеристику орфоепічним нормам 10. Дати визначення поняттю евфонія. 11. Дати характеристику акцентуаційним нормам української мови. 12. Пояснити, що регламентують орфографічні та пунктуаційні норми.

	13. Назвати основні способи словотворення. 14. Схарактеризувати способи подолання суржику в мові.
2	Тема 2. Мистецтво написання академічного письма. СРС 1. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. 2. Оформлювання титульної сторінки наукової роботи. 3. Основи редагування наукових текстів. 4. Наукове знання як специфічний зміст наукового тексту. 5. Інформативність, членованість, зв'язність, лінійна послідовність, цілісність, перспекція, модальність, завершеність як основні категорійні ознаки академічного тексту. 6. Назвати основні властивості наукового знання. 7. Особливості моделювання наукового знання. 8. Назвати стадії створення академічного тексту. 9. Цілісно-композиційне мислення автора тексту. 10. Охарактеризувати функціонально-сміслові форми академічного тексту. 11. Пояснити суть нелінійної організації тексту 12. Назвати взаємозв'язок вступу і закінчення. 13. Охарактеризувати структуру заключної частини тексту. 14. Назвати структуру вступу.
3.	Тема 3. Риторика і мистецтво презентації. СРС 1. Етапи історії розвитку риторики. 2. Видатні оратори світової та української культури. 3. Статус сучасної риторики. 4. Паралінгвістичні засоби: жести, міміка, поза. 5. Охарактеризувати культуру сприймання публічного виступу. 6. Назвати види запитань. 7. Схарактеризувати презентацію як різновид публічного мовлення. 8. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. 9. Назвати умови успішного виступу. 10. Назвати типи та види презентації. 11. Назвати етапи розвитку риторики. 12. Охарактеризувати роль невербальних засобів у публічному мовленні. 13. Подолання страху перед аудиторією. 14. Назвати культуру сприймання публічного виступу.

Політика та контроль

3. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Відвідування лекційних занять є вільним, бали за присутність на лекціях не додаються. Лише за відвідування практичних занять студенти не отримують бали:

рейтинг студента формує активна участь на практичних заняттях й підготовленість до них, а також виконання завдань, передбачених СРС. Пропуск практичного заняття не дає можливості отримати студенту бали у семестровий рейтинг, проте кожен студент має право відпрацювати пропущені лише з поважної причини (лікарняний, офіційний дозвіл деканату) заняття за рахунок самостійної роботи під час консультацій, передбачених навчальним навантаженням викладача.

Заохочувальні бали студент отримує за участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни) або/та написання тез доповіді або оформлення творчої роботи як наукової роботи для участі у конкурсі студентських наукових робіт. Ваговий бал – 10.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

4. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- 2 експрес-контролі (на лекційних заняттях);
- виконання МКР

Критерії нарахування балів.

2.1. Експрес-контрольна робота.

Максимальна кількість балів за експрес-контроль становить – $2 * 6 = 12$ балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 5 – 6 балів – безпомилкове виконання практичних завдань та повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання у відповідності до змісту завдання або питання;

«добре» – 4 бали – виконання практичних завдань із незначними помилками та достатньо повна відповідь на теоретичне питання із незначними похибками;

«задовільно» – 3 бали – виконання практичних завдань із великою кількістю помилок та не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання;

«незадовільно» – 0 балів – відсутність виконаного практичних завдань або його незадовільне виконання (більше 60% завдань виконано неправильно); невисвітлене теоретичне питання, незадовільна відповідь зі значними помилками (більше 60% теоретичного матеріалу є неправильним чи невідповідним до змісту питання) або відсутність відповіді.

2.2. МКР.

Ваговий бал – 88

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 79–88 балів – безпомилкове виконання практичного завдання у відповідності до змісту завдання;

«добре» – 66–78 балів – виконання практичного завдання із незначною кількістю помилок або деякими хибами;

«задовільно» – 53–65 балів – виконання практичного завдання зі значною кількістю помилок або хиб;

«незадовільно» – 0 балів – відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання (менше 60% правильно виконаних завдань).

Умовою допуску до семестрового контролю є відсутність заборгованості з практичних робіт.

Залікова контрольна робота оцінюються у 100 балів максимум. Залікова контрольна робота складається з двох питань теоретичного характеру з різних розділів робочої програми та одного практичного завдання.

Кожне теоретичне питання оцінюється в 35 балів відповідно до системи оцінювання:

«відмінно» – 32-35 балів - повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – 26-31 балів - достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності);

«задовільно» – 21-25 балів - неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки);

«незадовільно» – 0 балів - незадовільна відповідь.

Практичне завдання оцінюється з 30 балів відповідно до системи оцінювання:

«відмінно» – 27-30 балів - повне безпомилкове розв'язування завдання;

«добре» – 23-26 балів - повне розв'язування завдання з несуттєвими неточностями;

«задовільно» – 18-22 бали - завдання виконане з певними недоліками;

«незадовільно» – 0 балів - завдання виконано з багатьма недоліками або не виконано.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 50	Не допущено

5. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль, розміщено у додатку 1.

Зміст, вимоги та зразок МКР розміщені у додатку 2.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доц., канд. філол. наук, Кривенко Сергій Миколайович, старший викладач, кандидат педагогічних наук, Тільняк Неоніла Василівна, старший викладач Сидоренко Лілія Миколаївна

Ухвалено кафедрою української мови, літератури та культури (протокол № 5 від 18.01.2023)

Погоджено [Методичною радою університету](#) (протокол № 8 від 02.06.2023)

Додаток 1.

Перелік питань для семестрового контролю (залік)

1. Схарактеризуйте роль мови в житті суспільства та вкажіть на її основні функції.
2. Проаналізуйте мовне законодавство та мовну політику в Україні.
3. Схарактеризуйте державну мову як мову професіонального спілкування.
4. Вкажіть на комунікативні ознаки культури мовлення.
5. Визначте типологію мовних норм.
6. Схарактеризуйте лексикографічні джерела професійної мови та вкажіть на основні типи словників.
7. Проаналізуйте мовні особливості функціональних стилів.
8. Схарактеризуйте науковий стиль та його підстилі, вкажіть на мовні ознаки.
9. Порівняйте мовні ознаки наукового та ділового стилів.
10. Проаналізуйте професійну сферу як інтеграцію офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.
11. Розкрийте поняття «академічна культура», «академічна доброчесність».
12. Схарактеризуйте джерела наукової та освітньої інформації.
13. Вкажіть на основні прояви академічної нечесності.
14. Опишіть методи запобігання плагіату.
15. Проаналізуйте текст як форму реалізації професійної діяльності.
16. Схарактеризуйте мовленнєвий етикет як компонент наукової комунікації.
17. Окресліть поняття «наукова мова»/»фахова мова».
18. Схарактеризуйте наукову публікацію як засіб фіксації та оприлюднення наукового результату.
19. Проаналізуйте етапи підготовки й написання наукового тексту.
20. Окресліть структурно-змістові особливості навчально-наукового твору.
21. Вкажіть на правила оформлення покликань в академічних текстах.
22. Вкажіть на функції спілкування, його види, типи і форми.
23. Проаналізуйте основні закони спілкування та їх прояв у професійному дискурсі.
24. Порівняйте індивідуальні та колективні форми професійного спілкування.
25. Схарактеризуйте форму проведення дискусії «мозкова атака».
26. Схарактеризуйте форму проведення дискусії «дерево рішень».
27. Вкажіть на структурні особливості монологічного професійного мовлення.
28. Вкажіть на структурні особливості діалогічного професійного мовлення..
29. Вкажіть на етапи підготовки усного фахового виступу
30. Схарактеризуйте поняття «ораторська компетенція»

Додаток 2.

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота має на меті перевірити знання студентів щодо основних етапів формування, становлення і розвитку української мови, основних норм сучасної української літературної мови, основних понять та фундаментальних цінностей академічної доброчесності, її впливу на академічну культуру та якість освіти та законів та основних засобів спілкування у професійній

сфері, виявити вміння студентів у застосуванні норм сучасної української мови у професійному дискурсі, створенні навчально-наукових текстів в жанрах, які відповідають професійній підготовці, коректному оформленні результатів освітньої та дослідницької діяльності,
Кожен варіант МКР містить завдання однакового рівня складності.

Зразок

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Варіант 1

- 1. Чи відрізняється текст ділового документа від текстів інших стилів, відповідь поясніть? Написати реквізити характеристики.**
- 2. Що найточніше може характеризувати людину під час комунікації: вияв її вербальних чи невербальних засобів, відповідь поясніть? Як ви розумієте вираз « особистий простір», які існують вимоги до організації простору.**
- 3. Поміркуйте над змістом вислову і доведіть або спростуйте його.**
«Вкрасти у когось думки більший злочин, ніж вкрасти у нього гроші» (Вольтер).
- 4. Оформіть бібліографічний опис за ДСТУ 8302:2015**
Ніла Тільняк та Нечипоренко Алла цього року видали посібник з культури мови та ділового мовлення обсягом 56 сторінок, у видавництві нашого університету.